

УДК 364-787.34:364.632(477.64)

Овчатов А.Г.¹

Кузьмін В.В.²

¹ студ. гр. СН-212м НУ «Запорізька політехніка»

² канд. соц. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Домашнє насильство є соціальною проблемою, яка регулярно публічно обговорюється в ЗМІ, політиці, повсякденному житті та науці. Домашнє насильство є однією з найбільш поширених і серйозних проблем у сучасному світі. Це негативне явище включає в себе фізичне, психологічне та економічне насильство, яке спричиняє біль і страждання для жертв. Часто ці

жертви є жінками та дітьми, які не можуть захистити себе від своїх насильних партнерів або батьків.

Домашнє насильство є комплексним видом насилля. Це цикл фізичної, словесної, емоційної, духовної та економічної образи з метою контролю, залякування, навіювання почуття страху на партнера. Наукова дефініція поняття «домашнє насильство» характеризує дане явище як «...систему поведінки однієї людини шляхом застосування сили або загроз» для збереження й здійснення влади та контролю над іншим членом сім'ї будь-яким способом [1].

Характерною ознакою домашнього насильства є той факт, що кривдник та жертва завжди є пов'язаними родинними чи іншими близькими стосунками. Тому, домашнє насильство може виходити від будь-якого з членів сім'ї (подружжя, дітей, батьків, бабусь, дідусів та ін. родичів), які спільно проживають в одному місці.

Впродовж 2022 р. у м. Запоріжжя та області було зафіксоване близько 11 тисяч постраждалих від домашнього насильства. Протягом січня-березня 2023 р. в Запорізької області зареєстровано 5653 звернень щодо вчинення домашнього насильства, з них: 150 – насильство щодо дітей, 4465 – жінок та 1038 – чоловіків. Загалом в області діє 44 спеціалізовані соціальні служби підтримки постраждалих осіб від домашнього насильства та насильства за ознакою статі: 34 мобільні бригади, 2 притулки, 2 денних центри, 3 спеціалізовані служби первинного соціально-психологічного консультування осіб, які постраждали від домашнього насильства або насильства за ознакою статі, 2 кризові кімнати, 1 центр соціально-психологічної допомоги [2].

Одним із ключових аспектів організації соціально-профілактичної роботи щодо запобігання та протидії домашньому насильству є розуміння та визнання проблеми всіма членами нашого суспільства. Важливо, щоб уряд та громадські організації визнавали домашнє насильство як серйозну проблему та приділяли достатню увагу її боротьбі.

Соціальні служби повинні працювати в тісному співробітництві з правоохоронними органами, медичними працівниками, школами та психологами, щоб забезпечити комплексний підхід до проблеми.

Сучасними дослідниками було виокремлено основні методи соціальної роботи з жертвами домашнього насильства, серед яких [3]: соціально-психологічні, які удосконалюють психологічні можливості жертв насильства та надають відповідну підтримку та допомогу (методи психодіагностики та психокорекції, психологічне консультування тощо); соціально-педагогічні, які дають можливість сформулювати адекватну оточуючим жертву насильства умовам систему ціннісних орієнтацій і уявлень (методи освіти і просвіти, педагогічної корекції і педагогічного консультування); соціально-медичні, які спрямовані на надання своєчасної і необхідної медичної допомоги

(лікування, соціально-медична реабілітація і адаптація, організація необхідного і комфортного середовища існування тощо); соціально-правові, які дозволяють привести процес життя жертви домашнього насильства відповідно до існуючих норм закону і права; соціально-економічні, які спрямовані на вирішення проблем матеріального благополуччя, матеріальну підтримку і допомогу, працевлаштування тощо); соціально-групові, що дозволяють соціальному працівнику та іншим спеціалістам вести роботу із соціальним оточенням жертви домашнього насильства (сімейне консультування, корекція системи відношень в дитячому родині та ін).

У заключенні, організація проведення соціально-профілактичної роботи щодо запобігання та протидії домашньому насильству є надзвичайно важливою складовою боротьби з цим серйозним явищем. Соціальні служби повинні забезпечити підтримку та захист жертвам, а також проводити профілактичну роботу для запобігання домашньому насильству. Тільки таким чином ми зможемо знизити рівень насильства та створити безпечні умови життя для всіх людей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Змисла М. Чи втратило домашнє насильство свою актуальність в умовах воєнного стану? Юридична газета. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/chi-vtratilo-domashne-nasilstvo-svoyu-aktualnist-v-umovah-voennogo-stanu-.html>
2. Меллібруда Є. Обличчя насильства. Матеріали з проблеми попередження домашнього насильства (Надані Інститутом психології здоров'я в Варшаві, Польща, Winrock International). Київ, 2000. 17 с.
3. Соціальна робота в Україні: теорія та практика: посібник для підвищення кваліфікації психологів центрів соціальних служб для молоді / за ред. А.Я. Ходорчук. Київ: ДЦССМ, 2003. 264 с.